

Nap

Észlelő	Észl.	Módszer	Műszer
Bartha Lajos (Budapest)	26	v,r	4 L
Bozány Imre (Csitár)	1	v	10 T
Farkas László (Budapest)	7	v	10 L
Iskum József (Budapest)	15	tá,prot,v	10 L
Prehoffer Elemér (Budapest)	27	pr, v	8 L
Ravaszh Bálint (Gyopárosfürdő)	1	v	5 L
Szeiber Károly (Budapest)	18	pr	7 L
Vaskúti György (Vaskút)	4	v, pr, r	20 T

Észlelések száma:	99	Foltcsoport MDF:	0,80
Észlelt napok száma:	27	Fáklyamező mdf:	0,50
Inaktív napok száma:	10	Protuberanciák száma:	16

Rövidítések: v= vizuális módszer, r= részletrajz, f= fotó, pr= projekciós módszer, prot= protuberancia-észlelés, tá= táblázatos adatok, j= jegyzet, AA= aktív terület, MDF= átlagos napi gyakoriság, PU= penumbra, U= umbra, CM= centrálmeridián.

A májusi napaktivitás igen alacsony volt. 1-jén az ÉNy-i negyedben feltűnik egy pórus, majd 6-áig inaktív a felszín. 6-án kel -2° -on egy monopolár. 8-án a középső nagy U-tól É-ra feltűnik egy kisebb, majd 9-én a D-i oldalán is. 10-én K-Ny-i irányban szétszakad 3 ill. 2 U-val, 11-én mindkét folt É-D-i irányban is kettészakad; a DK-i szegmensben 5 U, a többiben 1-1 U. 12-ére az ÉK-i elhal, 13-ára a PU-k eltűnnek, és egy egyenlő oldalú háromszög oldalain helyezkednek el a pórusok. 12/13-án volt a CM-en. 14-én elhal.

15-én keletkezik a CM előtt egy nappal, -14° -on egy B típusú AA. 16-án 11:00 UT-kor még C típusú, 3 órával később már D. Három aktivitási centrummal rendelkező AA. A középső PU szabálytalan, benne hosszú, vastag, csomós U-szállal. 18-án a középső rész elhal, a követő darabolódik. Ebben az állapotban nyugszik 21-én.

13-19-e között látható még egy AA a felszínen. 12-én még semmi nyoma, 13-án már jól kifejlődött, C típusú. A követőt szabálytalan PU veszi körül, benne több kisebb U, középen egy vastagabb, melyből két U-szál nyúlik ki. 14-én van a CM-en, 10° -on. Hossza 68 ezer km. 15-ére a követő három foltra esik szét; a vezető több pórusból áll. Hossza ekkor 120 ezer km. 16-án a követő ismét egy PU-ban van, több U-val. A vezetőn is van PU, D típusú AA. Kb. 19-én nyugszik, nincs róla több észlelés.

22-27-én inaktív a felszín, 28-30-án feltűnik és elhal egy pórusmező az ÉK-i negyedben 7° -on. Tehát 6-12. között 1 AA, 13-19. között 2, 20-21-én és 28-30-án pedig 1 AA volt látható a napfelszínen.

A sok protuberanciából kettőnek a foltkapcsolata is azonosítható volt. Az AA 21-én nyugodott, -14° -on. Emögött látszott 23-án egy szép, 15 ezer km magas hurok, melynek D-i lábából folyton „hullott” az anyag az É-iba. Egy másik protuberancia 6-án

tűnt fel a K-i peremen, ott, ahol 13-án keletkezik egy AA 10°-on. Ez is érdekes formájú volt: lapos, mint egy kézfej, és az „ujjak” mentén áramlott az anyag a felszínre, abban az irányban, ahol a folt keletkezett.

ISKUM JÓZSEF

Napészlelések 1994-ben

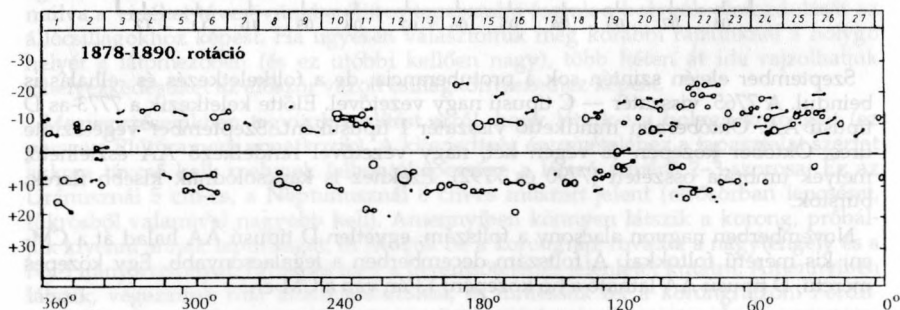
Farkas László	147	10 L	Hajdu Attila	34	12,5 T
Prehoffer Elemér	146	8 L	Ravaszh Bálint	12	5 L
Szeiber Károly	125	7 L	Varga Tibor	11	6,3 L
Áldott Gábor	103	10 MC	Facska Gábor	11	13,3 L
Iskum József	86	10 L	Dömény Gábor	4	15 T
Bozány Imre	38	10 T	Nemes A.	4	15 T
Vaskúti György	38	13,3 L	Györfly K.	4	15 T

Presits P., Kiss Gy., Polyák J., Lantos Zs., Hevesi Z., Elter Cs., Rasinka J. összesen 12 megfigyelést végzett.

Észlelések száma:	783	Éves csoport átlag:	2,05
Észlelt napok száma:	260	Észlelt foltcsoportok száma:	125
Inaktív napok száma:	33	Észlelt protuberanciák sz.:	119

1994-ben az észlelések, az észlelt napok száma és a Nap aktivitása egyaránt csökkent. Két tapasztalt észlelőnk (Glász G., Mécs M.) nem jelentkezett megfigyelésekkel, de a Bajai Bemutató Csillagvizsgálóból Vaskúti György rendszeresen küldött nagy pontosságú pozíciós észleléseket.

Elkészült egy Baader-féle protuberanciaészlelő-toldat is, melyet egész évben folyamatosan fejlesztettem, amiben nagy segítségemre volt Debreczeni István precíziós munkáival. Elég sok protuberancia volt látható a 75 Ångströmös szűrővel is, bár a kontraszt elég alacsony. Két lényeges kellék még mindig nehezen beszerezhető: az órágép és a H-alfa szűrő.

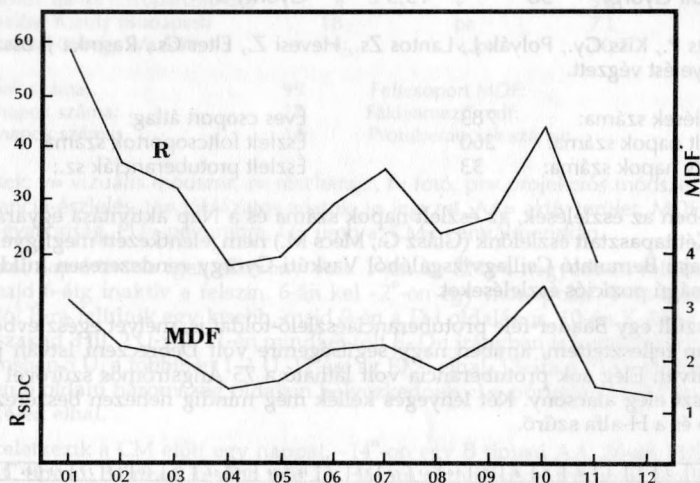

Sajnos januárra esett az év legtöbb és legaktívabb aktív területe. Egy-egy szabadzemes folt látszott a hó elején és végén. Az első csoport (D-E) csak kis 1N-es fleret produkált. Viszont a hó végi H típusú AA (7654) M61/1N flert produkált 16-án, valamint 25-28-án folyamatosan. Februárban csak kisméretű foltok láthatók, a nagy

H visszatér (7671), 20-án az év legnagyobb flerjét produkálta (M4/3B) — sarki fényt is okozott. Egy kisebb foltokból álló mező is érdekességként jelentkezik. A hó végén keletkezik, 28-án van a CM-en. Márciusban tovább csökken a foltok száma és mérete.

Április elején nincs folt. Rövid életű kicsiny foltok keletkeznek a hó végén. 16/17-én sok helyen látnak az USA-ban sarki fényt, melyet egy 14-ei koronakitörés okoz. Május is ilyen szegényes, ill. 18-ai CM-átmenettel látható egy visszatérő, szoros, D típusú, közepes méretű AA. 2/3-án ismét sarki fényt látszott Észak-Amerikából.

Június-július során kis mértékben nő a kis méretű, de rövid életű AA-k száma. Érdekesebb ekkor sem mutatkozik. Az AAVSO Solar Bulletinje csak robbanó protuberanciákról és filamentekről számol be. Ezekből mi nem láttunk semmit. Augusztus elején csak két kis csoport látható, de az üres felületen sok a protuberancia és a fáklya. Protuberanciák csatlakoznak a 7765-ös D típusú AA-hoz is, mely a korongon keletkezett. 14-én volt a CM-en -12° -on. 14–19. között minden nap flerezik.

Szeptember elején szintén sok a protuberancia, de a foltkeletkezés és -elhalás is beindul. A 7765. visszatér — C típusú nagy vezetővel. Előtte keletkezik a 7773-as D típusú AA. Októberben mindkettő visszatér I típusúként. Szeptember vége szinte üres. Október közepén és végén két, nagy vezetővel rendelkező AA észlelhető, melyek umbrája összetett (7790 és 7792). Ezekhez is kapcsolódnak kisebb flerek, burstök.

Novemberben nagyon alacsony a foltszám, egyetlen D típusú AA halad át a CM-en, kis méretű foltokkal. A foltszám decemberben a legalacsonyabb. Egy közepes méretű, D típusú AA látható a hó közepén; 13-án van a CM-en.

Az egész év során a déli félteke volt az aktívabb, az uralkodó szélesség $\pm 10^{\circ}$; 0° – 20° között található foltok. Szembetűnő aktív hosszúság a déli félgömbön a 20° – 110° .

ISKUM JÓZSEF